

633

พัฒนาการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ของไทย

พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

หลักสูตร คือ ข้อกำหนดว่าด้วยจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะคิดและพฤติกรรมตามที่กำหนด ในจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

“พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย” เป็นประเด็นหนึ่งของการประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างประเทศ ประจำปี ๒๕๕๖ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เรื่อง การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย วันที่ ๒๓ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ เอกสารประกอบการประชุมสัมมนานี้ นำเสนอสาระของการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๓ จนถึงปัจจุบัน และที่กำลังพิจารณาแนวทางการจัดการศึกษาในอนาคต โดยการปฏิรูปหลักสูตรใหม่ ที่ทันสมัย สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ ในปัจจุบัน

(นางสาวศศิธรา พิชัยชาญณรงค์)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
๑. นิยามความหมาย	๑
๒. พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย	๒
๒.๑ ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓ – ๒๕๔๓)	๒
• หลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๐๓	๒
• หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๒๑ และ ๒๕๒๔	๓
• หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓)	๓
๒.๒ ระยะเวลาหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (พ.ศ. ๒๕๔๔ – ปัจจุบัน)	๔
• หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔	๕
• หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	๖
๓. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	๘
๔. การเปรียบเทียบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยกับประชาคมอาเซียน	๑๒
๕. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับความสามารถด้านภาษา ความเป็นพลเมืองโลก ชั้นดีธรรม และพลเมืองศึกษา	๑๔
๖. แนวทางการจัดการศึกษาสู่อนาคต : การปฏิรูปหลักสูตรใหม่	๒๐
บรรณานุกรม	๒๕
คณะผู้จัดทำ	๒๗

พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

สืบเนื่องจากการแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ที่จะเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วยกรยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐาน ทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับขึ้นโดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานระดับชาติ และนานาชาติ พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มุ่งสร้างจริยธรรมในระดับปัจเจก รวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความเสมอภาค และดำเนินการให้การศึกษากลายเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

๑. นิยามความหมาย

การจัดการศึกษาในประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการจัดระบบการศึกษา ได้ให้คำนิยามความหมายของหลักสูตร ไว้ว่า “หลักสูตร” เป็นข้อกำหนดว่าด้วยจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สาระในเอกสารฉบับนี้เน้นเฉพาะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ได้ ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ๒๕๔๕ มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา ๖ ปี (๖ ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี (๓ ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี (๓ ระดับชั้น) หรือระบบ ๖-๓-๓

การศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี กำหนดให้เด็กอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาภาคบังคับต่างจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิทธิ์พื้นฐานของคนไทย ไม่บังคับให้ประชาชนต้องเข้าเรียน ส่วนการศึกษาภาคบังคับเป็นการบังคับให้เข้าเรียนถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองตามมาตรา ๖๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

๒. พัฒนาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปรับปรุงระบบการจัดการศึกษา โดยการผสมผสานจัดตั้งโรงเรียนขึ้นเพื่อจัดการเรียนการสอนจากเดิมที่ใช้วัง วัดและบ้านสำหรับการจัดการศึกษา การปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาไทยในระยะแรกโดยประกาศใช้แผนการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีจุดหมายเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับสรรหาบุคคลเข้ามารับราชการ และเพื่อใช้การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้ระบบการจัดการศึกษาจึงถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับสถานะของสังคมตามยุคสมัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยจึงถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของสังคม และมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามยุคสมัย สำหรับในบทความฉบับนี้จะกล่าวถึงเฉพาะเหตุการณ์ ๒ ช่วงระยะเวลา คือ ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ (พ.ศ.๒๕๐๓ – ๒๕๔๓) และหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ (พ.ศ.๒๕๔๔ – ปัจจุบัน)

๒.๑ ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ (พ.ศ.๒๕๐๓-๒๕๔๓)

หลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๐๓

พุทธศักราช ๒๕๐๓ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติที่ปรับปรุงใหม่ เรียกว่า หลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๐๓ แบ่งเป็น ๔ ฉบับ คือ หลักสูตรประโยคประถมศึกษาดอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ ใช้เวลาเรียน ๔ ปี หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๓ ใช้เวลาเรียน ๓ ปี เพื่อเตรียมการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น ๗ ปี หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ (ม.ศ. ๑ - ๒ - ๓) ใช้เวลาเรียน ๓ ปี และหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๓ (ม.ศ. ๔ - ๕ - ๖) ใช้เวลาเรียน ๓ ปี ผู้จบหลักสูตรแต่ละประโยค สามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ได้พอสมควรตามอัตรา หลักสูตรนี้พัฒนาบนฐานความต้องการของสังคมไทย ที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกค่อนข้างมาก

รูปแบบของการจัดหลักสูตรได้รับการพัฒนาให้มีลักษณะกว้าง เนื้อหามีการผสมผสานบูรณาการกันมากขึ้น โดยรวมวิชาต่างๆ ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันเข้าเป็นหมวดวิชา กำหนดความมุ่งหมายไว้ครบตั้งแต่ระดับชาติ ระดับหลักสูตร ระดับหมวดวิชา และระดับรายวิชา ความมุ่งหมายในระดับชาติมุ่งให้ทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่สภาพเพื่อเป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพและทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ โดยเน้นความสำคัญด้านพุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษาและหัตถศึกษา

หลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๐๓ ใช้อยู่ประมาณ ๑๕ ปี โดยที่รัฐบาลมีแนวโน้มสามารถให้การศึกษภาคบังคับได้เพียง ๖ ปี จึงต้องปรับระบบการศึกษา ประถมศึกษาเป็น ๖ ปี และนำรายงานผลการวิจัยหลักสูตร ๒๕๐๓ จากหน่วยงาน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาต่างๆ ค้นหาข้อดีและข้อควรปรับปรุง

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาและคณะกรรมการวิเคราะห์หลักสูตร ได้เสนอผลการวิเคราะห์หลักสูตร ๒๕๐๓ โดยมีข้อเสนอให้ปรับระบบการศึกษาจากเดิม ๔ : ๓ : ๒ เป็น ๖ : ๓ : ๓ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนทั้งโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล เนื่องจากเห็นว่าหลักสูตรมัธยมศึกษา ๒๕๐๓ มีเนื้อหาเน้นหนักทางด้านสามัญ ทำให้เด็กมุ่งเรียนเพื่อศึกษาต่อ ไม่สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจได้ จึงได้พิจารณาปรับหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และประกาศใช้ในปี ๒๕๒๑

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๒๑ และ ๒๕๒๔

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๗ – ๒๕๒๐ คณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตร ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ โดยปรับระบบการศึกษา เป็นระดับประถมศึกษา ๖ ปี มัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี โดยกำหนดให้ระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับบังคับ พร้อมทั้งประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔

ในระยะ ๑๐ ปี ของการใช้หลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๒๑ และพุทธศักราช ๒๕๒๔ ในโรงเรียน กรมวิชาการได้มีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรทั้ง ๓ ระดับโดยตลอด พบว่าหลักสูตรทั้ง ๓ ระดับ มีปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ กระบวนการของหลักสูตรขาดปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และความจำเป็นของสังคมโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้สามารถพึ่งตนเองได้ และการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งโครงสร้างของหลักสูตรบางส่วนยังไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้มากเกินไป และบางข้อไม่ชัดเจน อีกทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ในการบริหารไม่สามารถจัดกิจกรรมการบริหารภายในได้ครบถ้วน ผลการใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานไม่เพียงพอกับการดำรงชีวิต

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓)

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงหลักสูตรทั้ง ๓ ระดับ เพื่อให้สนองแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะการเตรียมการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น ๙ ปี โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตน และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถลงมือทำประโยชน์ให้สังคมตามความสามารถของตน โดยยังคงโครงสร้างของหลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ ๕ กลุ่ม เหมือนหลักสูตร ๒๕๒๑ และประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๓๓) ในโรงเรียนร่วมพัฒนา

หลักสูตร และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา ๒๕๓๔ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓ นี้ยังคงใช้โครงสร้างหลักสูตรเดิม แต่เน้นที่การจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการในท้องถิ่นให้มากขึ้น และให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ๙ ประการ ในทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกวิชา และทุกระดับชั้น ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๓๓) โครงสร้างแบ่งเป็นวิชาแกนบังคับ บังคับเลือก และเลือกเสรี เหมือนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวิชาต่างๆ ๙ วิชา คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย วิทยาศาสตร์ พื้นฐานวิชาชีพ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ และอาชีพ

กล่าวได้ว่า หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓ ทั้ง ๓ ระดับ มีความเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนมากกว่าหลักสูตรฉบับก่อนๆ เป็นหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ครบทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านเจตคติ ค่านิยมที่พึงประสงค์ หลักสูตรทั้ง ๓ ฉบับนี้ ถูกใช้เป็นเวลาเกือบ ๑๐ ปี

๒.๒ ระยะหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ (พ.ศ.๒๕๔๔-ปัจจุบัน)

ในปี ๒๕๔๐ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่มีสาระสำคัญของการกระจายอำนาจจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญนำไปสู่การกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องหลักการในการจัดการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ที่ให้ส่วนกลางคือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

การพัฒนาหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ มีการดำเนินการเป็น ๓ ช่วง คือ
ช่วงที่ ๑ จัดทำกรอบแนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยกร่างหลักสูตร และจัดทำเอกสารประกอบ เช่น คู่มือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ช่วงที่ ๒ รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มอาชีพ ทั่วประเทศ ทั้งกลุ่มเป้าหมายทั่วไปและเจาะลึกกลุ่มเป้าหมาย เช่น นักการศึกษา ครู ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครอง นักเรียน และสื่อมวลชน

ช่วงที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ท้องถิ่น/สถานศึกษา สามารถพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๔ ให้ใช้ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายในปีการศึกษา ๒๕๔๕ และในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา ๒๕๔๖ โดยทยอยใช้ปีละ ๔ ชั้น จนครบ ๑๒ ชั้น

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔

สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ โดยสรุปคือ

๑. เป็นหลักสูตรแกนกลางระดับชาติ ครอบคลุมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อความเป็นเอกภาพ แต่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยมีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างการศึกษาระบบ

๒. เป็นหลักสูตรต่อเนื่อง ๑๒ ปี ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น ๔ ช่วงชั้น ช่วงชั้นละ ๓ ปี คือ ช่วงชั้นที่ ๑ (ป.๑-๓) ช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ - ๖) ช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑ - ๓) และช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔ - ๖) เพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการถ่ายโอนการศึกษาทุกระบบ และสามารถให้เรียนรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๓. เป็นหลักสูตรที่ใช้มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม โดยกำหนดไว้ทั้งมาตรฐานการเรียนรู้ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี และมาตรฐานการเรียนรู้ เมื่อจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้น

๔. การจัดโครงสร้างของหลักสูตร กำหนดโครงสร้างเดียวตลอด ๑๒ ปี ประกอบด้วย ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

๕. การจัดกิจกรรม กำหนดให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างหลักสูตร ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ใน ๘ กลุ่มสาระ ให้กว้างขวาง ขณะเดียวกันเป็นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง ได้พัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาความสามารถ ความถนัดของตนเอง และผู้เรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งที่คิดเอง และร่วมกิจกรรมที่จัดให้

๖. การกำหนดเวลาเรียน เปิดโอกาสให้สถานศึกษากำหนดเวลาเรียนได้เอง ตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน โดยที่ส่วนกลางจะกำหนดเวลาเรียนไว้เป็นกรอบกว้างๆ คือ ระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๑ และช่วงชั้นที่ ๒ กำหนดเวลาเรียนไว้ปีละ ๘๐๐ - ๑,๐๐๐ ชั่วโมง หรือประมาณวันละ ๔ - ๕ ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๓ กำหนดไว้ ประมาณปีละ ๑,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ ชั่วโมง หรือประมาณ วันละ ๕ - ๖ ชั่วโมง และช่วงชั้นที่ ๔ กำหนดเวลาเรียนไว้ไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ชั่วโมง

๗. การจัดการเรียนรู้ เน้นการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการทั้งในกลุ่มสาระ ข้ามกลุ่มสาระ และบูรณาการกับวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลายและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ จากหนังสือเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติม

๘. การวัดผลและการประเมินผล ไม่มีระเบียบวัดผลประเมินผลจากส่วนกลาง แต่กระจายอำนาจให้สถานศึกษาจัดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการวัดผลประเมินผลได้เอง เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน เพื่อการควบคุมคุณภาพผู้เรียนโดยมีการประเมินภายในและภายนอก และการประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนจากส่วนกลางเป็นช่วงชั้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ ที่กำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก รวมทั้งปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นไปแล้ว

การวิจัยและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ในช่วงระยะ ๖ ปีที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ มีข้อดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน แต่มีประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่นเกินไป และการวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐานส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักสูตรทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔) ยังได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง คีอมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้

มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ให้ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

ข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ เกี่ยวกับการพัฒนาคนในสังคมไทย รวมทั้งจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ดังกล่าว นำไปสู่การทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ รวมทั้งกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น ตลอดจนปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียนเกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนี้ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกๆระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ปัจจุบัน ประเทศไทยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ได้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ให้เป็นคนดี เป็นคนเก่งและมีความสุข โดยสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลาง ประกอบด้วย

๓.๑ วิสัยทัศน์ หลักการและจุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียนต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ

๑. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

๒. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

๓. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

๔. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

๕. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๖. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดหมายมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่นับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

๓.๒ สาระการเรียนรู้แกนกลาง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ๑) ภาษาไทย ๒) คณิตศาสตร์ ๓) วิทยาศาสตร์ ๔) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ๕) สุขศึกษาและพลศึกษา ๖) ศิลปะ ๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ ๘) ภาษาต่างประเทศ

ระยะเวลาของการเรียนหลักสูตรแกนกลาง คิดเป็นร้อยละ ๕๐ และหลักสูตรสถานศึกษา ร้อยละ ๕๐ โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ

๓.๓ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ระบุทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ลักษณะ คือ

๑. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปี ในระดับการศึกษาภาคบังคับ(ประถมศึกษาปีที่ ๑ - มัธยมศึกษาปีที่ ๓)

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

๓.๔ โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ หลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถดำเนินการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนแต่ละประเภท ได้แก่ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนทั่วไป โรงเรียนกีฬา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และ Home School

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๕ ประการ ได้แก่ ๑) ความสามารถในการสื่อสาร ๒) ความสามารถในการคิด ๓) ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ได้แก่ ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒) ซื่อสัตย์สุจริต ๓) มีวินัย ๔) ใฝ่เรียนรู้ ๕) อยู่อย่างพอเพียง ๖) มุ่งมั่นในการทำงาน ๗) รักความเป็นไทย และ ๘) มีจิตสาธารณะ

ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มี ๓ ลักษณะ ดังนี้ ๑) กิจกรรมแนะแนว ๒) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ๓) กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร และกิจกรรมชุมนุม/ชมรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๑. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖) เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

๒. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

๓. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านสนองต่อความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียน แต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

ตารางที่ ๑ แสดงโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละระดับการศึกษา

ที่	เนื้อหาสาระ การเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน									
		ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย
๑.	กลุ่มสาระการเรียนรู้	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓	ม.๔ - ม.๖
	๑.๑ ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
	๑.๒ คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
	๑.๓ วิทยาศาสตร์	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
	๑.๔ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๖๐ (๔ นก.)	๑๖๐ (๔ นก.)	๑๖๐ (๔ นก.)	๓๒๐ (๘ นก.)
	๐ ประวัติศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐ (๑ นก.)	๔๐ (๑ นก.)	๔๐ (๑ นก.)	๘๐ (๒ นก.)
	๐ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
	๐ เศรษฐศาสตร์										
	๐ ภูมิศาสตร์										
	๑.๕ สุขศึกษา และพลศึกษา	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
	๑.๖ ศิลปะ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
	๑.๗ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
	๑.๘ ภาษาต่างประเทศ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
	รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๘๐ (๒๒ นก.)	๘๘๐ (๒๒ นก.)	๘๘๐ (๒๒ นก.)	๑,๖๔๐ (๔๑ นก.)
๒.	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๓๖๐
๓.	รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษา จัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและ จุดเน้น	ปีละไม่เกิน ๔๐ ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน ๒๐๐ ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า ๑,๖๐๐ ชั่วโมง
	รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี						ไม่เกิน ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี			รวม ๓ ปี ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ ชั่วโมง

๓.๕ เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ประกอบด้วย ๑) การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ๒) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค และเป็นการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ๓) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ๔) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เข้ารับการประเมิน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนด

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ๑) เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงฯ กำหนด ๒) เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๔. การเปรียบเทียบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยกับประชาคมอาเซียน

การจัดการศึกษาของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน มีการพัฒนาหลักสูตรควบคู่และสอดคล้องกัน ตามแต่ละระบบการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศต่างก็มีเอกลักษณ์ในการจัดการศึกษาตามขนบธรรมเนียมและประเพณีของตนเองในแต่ละภูมิภาค ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ การเปรียบเทียบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยกับประชาคมอาเซียน

	ระบบการศึกษา	สาระการเรียนรู้	การประเมินผล	จุดเน้น	การจัดการศึกษา ภาคบังคับ
หลักสูตรอาเซียน	๓ : ๔ : ๓	๗ สาระการเรียนรู้	๓ ระดับ เมื่อจบ ป.๖/ มัธยมต้น/มัธยมปลาย	- ให้รู้จักความหลากหลาย ของอาเซียน (How to) - มีแผนการเรียนในทุก บทเรียน	-
ไทย	๖ : ๓ : ๓	๘ กลุ่ม สาระการเรียนรู้	๔ ระดับ ชั้นเรียน/สถานศึกษา/ เขตพื้นที่/ชาติ	ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	๙ ปี
มาเลเซีย	๖ : ๓ : ๒	๖ กลุ่มวิชา	ทดสอบระดับชาติ 3 ระดับ เมื่อจบชั้น ประถม/มัธยมต้น/ มัธยมปลาย	เนื้อหาและทักษะเป็นฐาน	๙ ปี
ฟิลิปปินส์	๑ : ๖ : ๖	๕ กลุ่มวิชา	๓ ระดับ เมื่อจบ ป.๖/ มัธยมต้น/มัธยมปลาย	การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ พัฒนาประเทศจาก ความยากจน	๑๓ ปี
อินโดนีเซีย	๖ : ๓ : ๓	วิชาหลัก ๑๐ วิชาย่อย ๕	ทดสอบระดับชาติ ๓ ระดับ ป.๖/ม.๓ และ ม.๖	ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	๙ ปี
พม่า	๕ : ๔ : ๒	๕ กลุ่มวิชา	-	การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานเร่งด่วนของรัฐ ทุก หมู่บ้านต้องมีโรงเรียน	๕ ปี
ลาว	๕ : ๔ : ๓	๗-๑๓ วิชาตาม ระดับการศึกษา	๓ ระดับ เมื่อจบชั้น ประถม/มัธยมต้น/ มัธยมปลาย	การศึกษาคือหลักการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์และ เตรียมพร้อมกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ	๑๒ ปี
กัมพูชา	๖ : ๓ : ๓	๗ กลุ่มวิชา	-	การศึกษาเป็นกลไก ขจัดความยากจน	๖ ปี
บรูไนดารุสซาลาม	๗ : ๓ : ๒ : ๒	๘ กลุ่มวิชา	ทดสอบระดับ สถานศึกษาในชั้นปีที่ ๔-๕ และ ๗-๘	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะที่จำเป็น คุณธรรม และทัศนคติที่ดีเป็นระบบ ราชาธิปไตยอิสลามมลายู	๙ ปี
สิงคโปร์	๖ : ๔ : ๒	๕ กลุ่มวิชา	๓ ระดับ เมื่อจบ ป.๔/ ป.๖/ ป.๑ และ ป.๒ เพื่อพัฒนาองค์รวม	ผู้เรียนเน้นการศึกษาอย่าง กว้างขวาง	๑๐ ปี
เวียดนาม	๕ : ๔ : ๓	๘ กลุ่มวิชา	-	ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้มี จิตวิญญาณความเป็น สังคมนิยม มีความสามารถ ประกอบอาชีพ	๑๒ ปี

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในทุกประเทศเน้นการพัฒนาสมรรถนะ คุณลักษณะของผู้เรียนและเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเตรียมพร้อมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เนื้อหาสาระเป็นการเรียนรู้อาเซียน (What is) ความเป็นมา ประโยชน์ที่ได้รับหลากหลาย หลักสูตรอาเซียนเน้นสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองอาเซียน (How to) แนวทางอยู่ร่วมกันบนความหลากหลาย

๕. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับความสามารถด้านภาษา

ความเป็นพลเมืองโลก ชั้นดีธรรมและพลเมืองศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน พยายามพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความหลากหลายเพื่อให้เกิดความครอบคลุมในด้านความสามารถด้านภาษา ความเป็นพลเมืองโลก ชั้นดีธรรมและพลเมืองศึกษา โดยมีสาระโดยสังเขป ดังนี้

๕.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการพัฒนาความสามารถด้านภาษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาอังกฤษเป็นการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนโดยสรุปได้ ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกาศนโยบายให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ ๑ โดยกำหนดให้มีการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาเป็นต้นไป

พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกาศใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ส่งเสริมการผลิตสื่อเสริม และการคัดกรองหนังสือเรียน ส่งเสริมให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น และอนุญาตให้นักเรียนไทยเข้าเรียนได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ส่งเสริมโรงเรียน English Program (โรงเรียน EP) โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน

พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูเป็นโครงการนำร่องใน ๓๐ จังหวัดท่องเที่ยว โดยกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ คือ ๑) กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลักในการสอนภาษาอังกฤษตลอดชั่วโมงภาษาอังกฤษ ๒) ขยายและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน English Program (EP) และโรงเรียน Mini English Program (Mini EP) ๓) กำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp) เป็นกิจกรรมทุกปี ๔) พัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะตามเกณฑ์ที่กำหนด ๕) จัดตั้งและพัฒนาศูนย์ศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Center: ERIC) ให้ครบทุกเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาศูนย์เรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง (Self Access Learning Center) และชมรมครู ให้เป็นเครือข่ายกับศูนย์ ERIC ๖) สนับสนุนเพิ่มเติมโดยประสานงานกับสถาบันการ

ศึกษา/หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ครูสอนภาษาอังกฤษไปศึกษาและดูงานเพิ่มเติม จัดค่าตอบแทนพิเศษแก่ครูสอนภาษาอังกฤษที่สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เป็นภาษาอังกฤษ จัดรายการภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) และโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สนับสนุนการเรียนการสอนด้วย e-learning และ Internet รวมทั้ง สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อด้วยตนเอง และ ๗) จัดตั้งสถาบันส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษ

พ.ศ. ๒๕๔๙ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓) เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม เพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งระบบ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสารและสร้างความเสมอภาคในโอกาสการเรียนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ คือ ๑) ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร ๒) สร้างความเสมอภาคในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีคุณภาพ ๓) พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร และ ๔) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และเพิ่มโอกาสการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน

พ.ศ. ๒๕๕๓ ผลจากดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดตั้งสถาบันภาษาอังกฤษ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและการใช้ภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบ ทั้งด้านการส่งเสริม วิจัยและพัฒนากำหนดหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้อังกฤษ กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน การพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาสถานศึกษาและเครือข่ายการพัฒนาการเรียนการสอนทุกระดับ องค์กรวิชาชีพด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในและต่างประเทศ รวมไปถึงการให้บริการสื่อการเรียนรู้ สื่อ On-line การทดสอบระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

๕.๒ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับความเป็นพลเมืองโลก

สาระการเรียนรู้ ความเป็นพลเมืองโลก ได้บรรจุไว้ในหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมาโดยตลอด ในหลักสูตรการจัดการศึกษา พ.ศ.๒๕๐๓ ใช้ชื่อว่า วิชาหน้าที่พลเมือง ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๔๔ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ ได้ระบุไว้ในกลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม โดยกำหนดให้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ระบบการเมือง การปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ต่อมา ได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน มีคุณภาพสูงขึ้น รู้จักเลือกที่จะรับกระแสของวัฒนธรรมต่างชาติ ปลูกจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย รวมถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ทันต่อสภาวะการณ์โลกการจัดการศึกษา ในปลายปี พ.ศ.๒๕๕๒ จึงได้เริ่มดำเนินการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลขึ้น

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เทียบเคียงมาตรฐานสากลตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลเมืองโลก เพื่อต่อยอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นมาตรฐานชาติ ได้ **คนเก่ง** รู้สังคมไทย สังคมสากล มีความสามารถเฉพาะทาง คิดสร้างสรรค์ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ทันโลก ทันเทคโนโลยี แสวงหา และ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง **คนดี** ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพดี ทั้งจิตใจและพฤติกรรม มีวินัยต่อตนเองและสังคม ควบคุมตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และ**มีความสุข** ร่างกายแข็งแรง ไร่เรียงแจ่มใส จิตใจเข้มแข็ง มีความสุขในการเรียนรู้และการทำงาน

โรงเรียนมาตรฐานสากลมีเป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ตามเจตนารมณ์ดังนี้

๑) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง เป็นคนที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทสังคมโลกใหม่ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารเพื่อการพึ่งตนเองและเพื่อสมรรถนะในการแข่งขัน

๒) โรงเรียนยกระดับคุณภาพสูงขึ้นสู่มาตรฐานสากล ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพแห่งชาติ (TQA) เป็นโรงเรียนยุคใหม่ที่จัดการศึกษาแบบองค์รวมและบูรณาการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา และการเมืองเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

๓) โรงเรียนพัฒนาหลักสูตร รูปแบบและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความแตกต่างตามศักยภาพของผู้เรียนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และปรับประยุกต์ใช้ได้สมประโยชน์ทันต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก

๔) ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่เหมาะสมหลากหลายอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง

๕) โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายการจัดการเรียนรู้และร่วมพัฒนากับสถานศึกษาระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการโครงการนำร่องในปีการศึกษา ๒๕๕๓ กับโรงเรียน จำนวน ๕๐๐ โรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ด้วยการให้โรงเรียนในโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้อง

กับปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO ทั้ง ๔ ด้าน คือ Learning to Know, Learning to Do, Learning to Live Together, และ Learning to Be รวมถึงการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ความเป็นสากล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับเดียวกับมาตรฐานของสากลหรือมาตรฐานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง

เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล ๕ เป้าหมาย ได้แก่ ๑) เป็นเลิศทางวิชาการ ๒) สื่อสารสองภาษา ๓) ล้ำหน้าทางความคิด ๔) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ ๕) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

เป็นเลิศทางวิชาการ หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูง

สื่อสารสองภาษา หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีทักษะและความสามารถด้านภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษสูง ในระดับเดียวกับนักเรียนของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง ทั้งเพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ เพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อการนำเสนอผลงาน เพื่อการโต้แย้งให้เหตุผล และเพื่อการเจรจาความร่วมมือ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความสนใจเรียนวิชาภาษาต่างประเทศภาษาที่สองเพิ่มมากขึ้น

ล้ำหน้าทางความคิด หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ (Creative Thinking) มีความคิดอย่างวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) และมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) รวมถึงมีทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ในการแก้ปัญหา และในการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้สูงในระดับเดียวกับนักเรียนของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง

ผลงานอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีทักษะความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง (Independent Study) และมีความสามารถในผลิตผลงานด้านต่างๆ ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพสูง

ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ มีสำนึกในการบริการสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจิตสำนึกในการส่งเสริม พิทักษ์ และปกป้องสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียนอยู่ในระดับสูง

๕.๓ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับขนัตธรรม

สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับความประพฤตขนัตธรรมนั้นได้บรรจุไว้ในหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมาโดยตลอด นับตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จนกระทั่งถึงยุคการปฏิรูปการศึกษาและยุคปัจจุบัน หากแต่ชื่อวิชา เนื้อหาสาระและรูปแบบการเรียนรู้ ถูกปรับเปลี่ยนไปให้สอดคล้องและทันสมัยตามสถานการณ์โลก ในหลักสูตรการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๓ เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับขนัตธรรมถูกบรรจุไว้ในวิชาศีลธรรมซึ่งเป็นสาระหนึ่งที่กล่าวถึง ขรรวาศธรรม ๔ หรือธรรมของผู้ครองเรือน คือ ๑) สัจจะ ความจริงแท้ที่มีความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐาน เป็นความจริงแท้ต่อความเป็นมนุษย์ของตน ๒) ทมะ การฝึกตนเพื่อการข่มใจ รักษาใจให้รู้จักอดกลั้น บังคับตัวเอง เพื่อรักษาสัจจะอันเป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ๓) ขันติ ความอดทนซึ่งเป็นความอดทน ต่อคำพูดหรือการกระทำของผู้อื่นที่ตนเองไม่พอใจ และอดกลั้นต่อกิเลสภายในจิตใจของตนเองด้วย เพื่อการสร้างสังคมที่ดีที่มีสัจจะเป็นพื้นฐาน และ ๔) จาคะ เป็นการเสียสละ บริจาคสิ่งที่มีอยู่ในตน อันได้แก่ทรัพย์สินเงินทอง และกิเลสที่มีอยู่ในตน ธรรมของผู้ครองเรือนอันเป็นคุณสมบัติของผู้ที่ ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตทางโลก ซึ่งหมายถึงความถึง ความประพฤตของบุคคลที่ดีที่ต่อ มนุษยชาติและการสร้างสังคมที่สันติสุขในโลก สำหรับการฝึกทักษะของบุคคลในด้านขนัตธรรมนั้น ถูกระบุไว้เป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา คือ ด้านพุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษาและ พลศึกษา

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระยะต่อมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๑ จนกระทั่ง ถึงปัจจุบัน ชื่อวิชา เนื้อหาสาระและรูปแบบการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับขนัตธรรมถูกปรับเปลี่ยนไป ให้สอดคล้องกับยุคสมัยเป็นคุณลักษณะด้านต่างๆ ของผู้เรียน อันได้แก่ จิตอาสา จิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อตรงยุติธรรม สำนึกต่อสังคม ทักษะทางอารมณ์ เป็นต้น ดังที่ระบุไว้ใน กลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๕.๔ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับความเป็นพลเมือง

สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับความเป็นพลเมืองนั้นได้บรรจุไว้ในหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมาโดยตลอด ซึ่งในหลักสูตรการจัดการศึกษา พ.ศ.๒๕๐๓ ใช้ชื่อว่า วิชาหน้าที่พลเมือง ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๔๔ และหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ ได้ระบุไว้ในกลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม เป็นการเรียนรู้บทบาทของตนเอง สำหรับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมประชาธิปไตย โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตาม สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง สมาชิก ของสังคมที่มีอิสรภาพ (Liberty) และพึ่งตนเองได้ (Independent) ใช้สิทธิเสรีภาพโดยควบคู่กับ ความรับผิดชอบ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพ

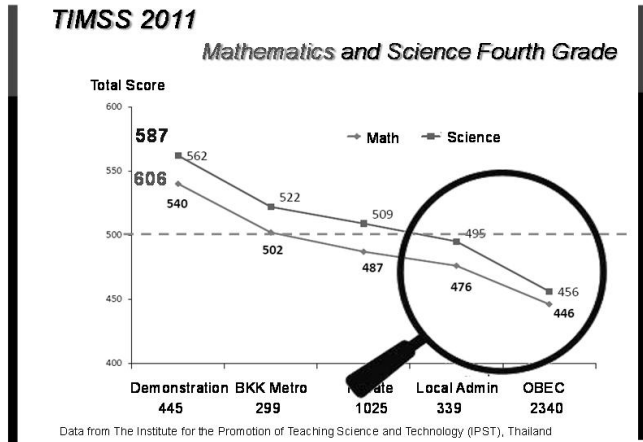
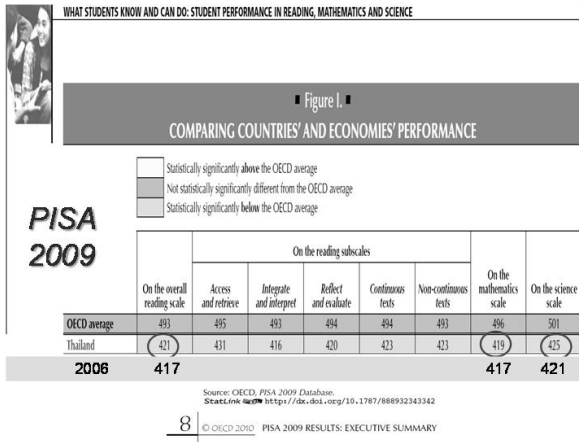
กตिका ไม่แก้ปัญหาด้วยความรุนแรง ตระหนักว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสาธารณะ และกระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบหรือร่วมขับเคลื่อนสังคมและแก้ปัญหาคิดชอบหรือร่วมขับเคลื่อนสังคมและแก้ปัญหาคิดชอบในระดับต่างๆ ตั้งแต่ในครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ ระดับอาเซียน และระดับประชาคมโลก

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยควรมีคุณสมบัติ ๖ ประการ ดังนี้ ๑) มีอิสรภาพ และพึ่งตนเองได้ ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์ ๒) เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ๓) เคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟัง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง ๔) เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคนเท่าเทียมกัน ๕) เคารพกตिका เคารพกฎหมาย ใช้กตिकाในการแก้ปัญหา ไม่ใช้กำลัง และยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย ๖) รับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบและร่วมแก้ไขปัญหาคิดชอบโดยเริ่มต้นที่ตนเอง

ต่อมา ได้จัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๖๑ ขึ้น ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ๑) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับเด็กและเยาวชน เป็นการเร่งสร้างวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาตั้งแต่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน โดยเน้นการเป็นผู้สอนและการเป็นผู้ปฏิบัติ “ความเป็นพลเมือง” เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียนแทนการสอนให้รู้ และทบทวนเนื้อหาสาระการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาการเรียนการสอน ๒) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับผู้ใหญ่ ครอบครัว และชุมชน เป็นการเร่งสร้างหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองและการศึกษาเรื่องการเมืองในหัวข้อหรือวิชาต่างๆ ๓) การสร้างพลเมืองในวงกว้างและการสร้างความตระหนักในสังคมโดยใช้สื่อมวลชน และ ๔) การเชื่อมประสานเครือข่ายภาครัฐและเอกชน หน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ต้องสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

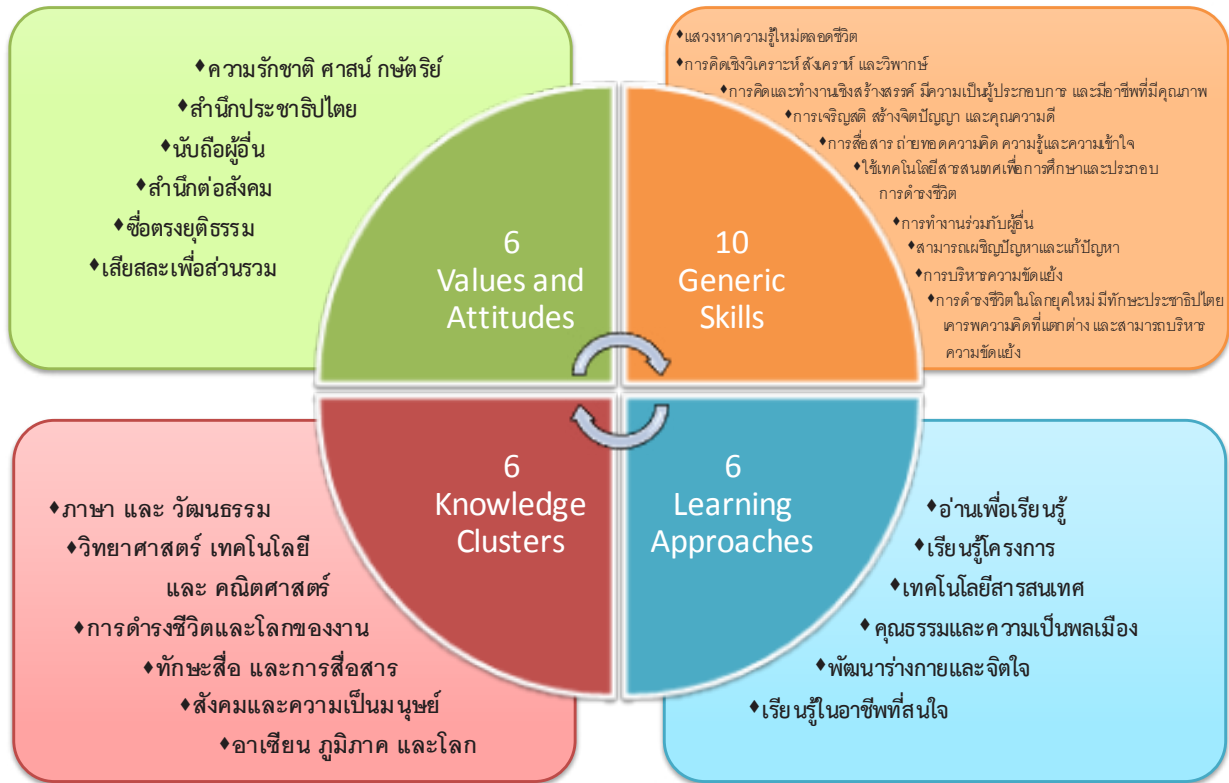
อย่างไรก็ดี วิธีการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ในหลักสูตรเดิมปรับตัวไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกในปัจจุบัน การจัดอันดับผลการศึกษาขององค์กรระหว่างประเทศ จะพบว่าคุณภาพและศักยภาพของผู้เรียนไทยมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนกลางหรือค่ามัธยฐานที่กำหนด (๕๐๐) อาทิ PISA มีคะแนนวิชาการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ในปี ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙) เท่ากับ ๔๒๑, ๔๑๙ และ ๔๒๕ ตามลำดับ โครงการ TIMSS ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ ในปี ๒๕๕๔ (ค.ศ. ๒๐๑๑) เท่ากับ ๔๔๖ และ ๔๕๖ การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ จึงเป็นความจำเป็นเพื่อพัฒนาผู้เรียนไทยให้มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้และมีผลการจัดอันดับทางการศึกษาที่สูงขึ้น พร้อมรับความก้าวหน้า การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก

๖. แนวทางการจัดการศึกษาสู่อนาคต : การปฏิรูปหลักสูตรใหม่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ เพื่อให้การปฏิรูปหลักสูตรและพัฒนาตำราเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบาย ข้อ ๔.๑.๑ ของรัฐบาลที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา จำนวน ๒ คณะ ประกอบด้วย คณะที่ ๑ คณะกรรมการกำหนดวิสัยทัศน์การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อเป็นแนวทางการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วางแนวทางระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ และให้ความเห็นชอบระบบการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้พัฒนาและยกร่าง คณะที่ ๒ คณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรและตำราการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ภาวิช ทองโรจน์ เป็นประธานคณะกรรมการ ทำหน้าที่ออกแบบระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของระบบการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ร่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใหม่ทั้งระบบ กำหนดรายวิชาและเนื้อหาในหลักสูตร ดำเนินโครงการตำราเรียนแห่งชาติ ทั้งตำราเรียนแบบสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อนุมัติต้นฉบับตำราเรียน ทดสอบหลักสูตรและรายวิชา วางแผนการประกาศใช้หลักสูตรใหม่ทั่วทั้งระบบการศึกษาของประเทศ คณะกรรมการชุดนี้ได้เสนอกรอบแนวคิดภาพรวมของ (ร่าง) โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ โดยจัดทำพิมพ์เขียวหลักสูตร กำหนดกลุ่มความรู้ (Knowledge Clusters) เป็น ๖ กลุ่ม ได้แก่ ภาษาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ การดำรงชีวิตและโลกของงาน ทักษะสื่อและการสื่อสาร สังคมและความเป็นมนุษย์ และกลุ่มอาเซียน ภูมิภาคและโลก ค่านิยมและเจตคติ ๖ ประการ ทักษะสำคัญ ๑๐ ด้าน และประสบการณ์เรียนรู้ ๖ เครื่องมือ เพื่อนำพาผู้เรียนออกจากห้องเรียน ก้าวสู่โลกของโครงการ มีกิจกรรมการฝึกฝนและเรียนรู้ที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ทำท่ายและพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ

ทั้งนี้ คณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรฯ ได้มอบหมายให้คณะทำงานแต่ละกลุ่มความรู้ดำเนินการจัดทำเนื้อหาหลักสูตรของแต่ละกลุ่มตาม Templates ที่ปรับใหม่นี้ โดยสามารถปรับลด/เพิ่มเติม ประเด็นได้ตามความเหมาะสม และขอให้แต่ละกลุ่มนำไปจัดทำโครงสร้างในรายละเอียดต่อไป

การปฏิรูปหลักสูตรฯ ครั้งนี้ คณะกรรมการการปฏิรูปหลักสูตรและตำราการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ๑) ความทันสมัยของหลักสูตร ๒) ความเหมาะสมของหลักสูตร ๓) โครงสร้างของหลักสูตร ๔) ขั้นตอนของหลักสูตร ๕) แนวโน้มการศึกษาปัจจุบัน และ ๖) สัมฤทธิผลของการศึกษา ในเบื้องต้น คณะกรรมการการปฏิรูปหลักสูตรฯ ได้กำหนด (ร่าง) โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานฉบับใหม่ เป็น ๖ กลุ่มความรู้ ดังนี้

ร่างโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานฉบับใหม่นี้ ยังเป็นต้นร่างแรกๆ ซึ่งยังต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอีกมาก โดยกระบวนการระดมความคิดเห็น ทบทวนความเหมาะสม และการทดลองทดสอบ

(ร่าง) โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานฉบับใหม่

	กลุ่มความรู้	Knowledge Cluster	เนื้อหาชั้นประถม	เนื้อหาชั้นมัธยม
1	ภาษา และ วัฒนธรรม	Language and Culture	ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ความเป็นไทย	ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิชาเลือก (ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อาเซียน รัสเซีย อาระบิก) วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมโลก
2	วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ คณิตศาสตร์	Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM)	คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป	คณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์ประยุกต์, Pre-calculus, สถิติเบื้องต้น, สถิติ, เรขาคณิต, พีชคณิต, ฟิสิกส์, เคมี, วิทยาศาสตร์ชีวภาพ, วิทยาการโลก, วิศวกรรม, สมุทรศาสตร์, อวกาศและดาราศาสตร์ เทคโนโลยีชีวภาพและนาโนเทคโนโลยี
3	การดำรงชีวิต และโลกของงาน	Life Skills and World of Work	การศึกษาทั่วไป	โลกเกษตรกรรม, คหกรรม, นวัตกรรม-เทคโนโลยีและเศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ชีวิตกับเศรษฐศาสตร์ ระบบสุขภาพ เทคโนโลยีศึกษา ชีวิตกับกฎหมาย
4	ทักษะสื่อ และการสื่อสาร	Media Skills and Communication	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การเรียนรู้ในโลกยุคใหม่	คอมพิวเตอร์ขั้นสูง เทคโนโลยีสารสนเทศ โลกของสื่อ ชีวิตในโลกเสมือน การเรียนรู้ตลอดชีวิต
5	สังคม และความเป็นมนุษย์	Society and Humanity	พลศึกษา ศิลปะศึกษา และ ดนตรี โรงเรียนประชาธิปไตย การศึกษาทั่วไป	ดนตรีกับสังคม การเล่นเกม ดนตรี ศิลปะตามความถนัด ความเป็นพลเมือง ศีลธรรมและจริยศาสตร์ จริยธรรมในยุคใหม่ ศาสนาและปรัชญา ชีวิตและตรรก ชีวิตกับการศึกษา
6	อาเซียน ภูมิภาค และโลก	ASEAN, Region and the World	ประเทศไทยของเรา อาเซียน การศึกษาทั่วไป	ภูมิศาสตร์ไทยและอาเซียน ภูมิศาสตร์โลก ประวัติศาสตร์ไทย และอาเซียน ประวัติศาสตร์โลก

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

----- (๒๕๕๔) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ

“ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ใน www.moe.go.th (๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖)

“ร่างโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่” ใน www.curriculum51.net (๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖)

“วิวัฒนาการการศึกษาไทย” ใน www.slideshare.net (๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖)

สรุปพัฒนาการหลักของ “หลักสูตรไทย” ใน www.learners.in.th (๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖)

สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน “หลักสูตรใหม่...เพื่อประเทศไทยที่ดีกว่า” ใน มติชนรายวัน วันพุธที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖, หน้า ๗ .

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๖) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กรุงเทพฯ :

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสาวศศิธารา พิชัยชาญณรงค์
นางสุทศศรี วงษ์สมาน
นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์

เลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้จัดทำ

นางสาวประภาพรพรรณ วงศาโรจน์
นายรวิช ตาแก้ว
นางสาวพุดนิสาร์ อัครกะพู่
นางสาวสมปอง สมญาติ
นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา
นางสาวปิยะมาศ เม็ดไธสง
นายเอกวุฒิ บุตรประเสริฐ
นางสาวภักวดี ศรีศักดิ์
นายวิทยาศาสตร์ ดลประสิทธิ์

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา
และเรียนรู้ตลอดชีวิต
นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติกร
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติกร
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติกร

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวบุศรา บุญเกิด

ผู้ช่วยนักวิชาการ

ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่

กลุ่มส่งเสริมการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

